

-ร่าง-

คำกล่าวเปิด และบรรยายพิเศษ

ของ

นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เรื่อง “ยุติธรรมจังหวัดกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ และกระทรวงยุติธรรม”
 ในพิธีเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนยุติธรรมจังหวัด : การกิจ และ กพยจ.
 วันพุธที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

ณ ห้องจูปีเตอร์ อาคารชาเลนเจอร์ อิมแพค เมืองทองธานี กรุงเทพฯ

ท่านผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม

ท่านผู้บริหาร

ท่านยุติธรรมจังหวัด

และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

ผมมีความยินดี และรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ได้มาเป็นประธานพิธีเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนยุติธรรมจังหวัด การกิจ และคณะกรรมการพัฒนาการบริการงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) ในวันนี้

ความสำคัญของหน่วยงานระดับจังหวัด กับการอำนวยความสะดวกยุติธรรม

- ทุกท่านที่มาอยู่ในที่นี่ ล้วนแต่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับประชาชนในระดับพื้นที่ โดยนำบริการของรัฐ ไปส่งให้ถึงมือของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ ให้ได้รับบริการเช่นเดียวกับส่วนกลาง
- **กลไกระดับพื้นที่** เป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้นโยบายหลักของกระทรวงยุติธรรมและรัฐบาล คือ การลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความยุติธรรมอย่างทั่วถึง เท่าเทียม ประสบความสำเร็จ เนื่องจากท่านคือผู้ที่เข้าใจ และเข้าถึงปัญหา จึงเป็นผู้ที่สามารถพัฒนานโยบาย แผนงาน นโยบาย และแนวทางการปฏิบัติ ที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี กับกระทรวงยุติธรรม

- รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ระยะเวลา ๒๐ ปี ไว้ ทั้งหมด ๖ ด้าน คือ การสร้างความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันทางสังคม การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้น้อมนำมาเป็นหลักในการกำหนดนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้อง

/กระทรวง...

- กระทรวงยุติธรรมได้กำหนดนโยบายหลัก ๖ ด้าน ได้แก่ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การสร้างความปลอดภัยและความสงบสุขสู่สังคม การอำนวยความสะดวก การพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้านความมั่นคง และการเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์
- นโยบายเหล่านี้ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับความสุขของประชาชน และมุ่งสู่เป้าหมายหลักคือสังคมที่มีความสงบสุข มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ปลอดภัย และเอื้อให้การลงทุน และธุรกิจต่าง ๆ สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งไม่เพียงแต่จะสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หากยังสอดคล้องกับเป้าหมายในระดับโลก คือ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal – SDG) เป้าหมายที่ ๑๖ คือ สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยกอีกด้วย
- ในการกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อนำนโยบายเหล่านี้ไปสู่การปฏิบัติ กระทรวงยุติธรรมตระหนักดีว่า โลกมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และแต่ละพื้นที่ล้วนมีความแตกต่างทั้งในแง่ของปัจจัยทางสังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ทำให้กระบวนการยุทธศาสตร์ แนวทางการดำเนินงาน หรือแม้แต่มาตรการการลงโทษแบบใดแบบหนึ่ง ไม่สามารถนำไปใช้ได้ผลกับทุกคน และทุกที่
- ดังนั้น นโยบายยุติธรรมในปัจจุบัน จึงเน้นการ**ปรับกระบวนการ** โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการลงโทษ โดยเน้นการพิจารณาใช้มาตรการยุติธรรมทางเลือกให้มากขึ้น เช่น มาตรการลงโทษระดับกลางในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการนำเอากระบวนการยุติธรรมชุมชนมาใช้ เพื่อใกล้เคียงประนีประนอมข้อพิพาทในชุมชน

การนำยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรมสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่

- อย่างไรก็ตาม ต้องยอมรับว่า การที่หน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงยุติธรรม ที่มีหน้าที่ทำให้นโยบายทั้ง ๖ ข้อของกระทรวงฯ บรรลุเป้าหมาย ส่วนใหญ่อยู่ในส่วนกลาง จะมีเพียงบางหน่วยงานที่มีสำนักงานในระดับจังหวัด เช่น กรมบังคับคดี กรมราชทัณฑ์ และกรมคุมประพฤติ ที่ทำให้การดำเนินนโยบายต่างๆ ที่ต้องลงสู่พื้นที่ ยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร มาตรการทางเลือกยังใช้ได้ในช่วงจำกัด ประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ยังเข้าไม่ถึงบริการยุติธรรม เพราะขาดความรู้กฎหมาย และปัจจัยที่จะเอื้ออำนวยให้สามารถต่อสู้ตามสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของตนเองได้อย่างเต็มที่
- “ยุติธรรมจังหวัด” จึงเป็นกลไกที่กระทรวงยุติธรรมสร้างขึ้น โดยเริ่มต้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลา ๑๒ ปีแล้ว และได้มีการพัฒนาบทบาท หน้าที่ มาโดยลำดับ ที่สำคัญคือ การเป็นเจ้าภาพหลัก ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกระทรวงยุติธรรมลงสู่พื้นที่ ตลอดจนบูรณาการความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรม ทั้งในด้านการป้องกัน

/แก้ไข...

แก้ไข บำบัด พื้นฟู บังคับใช้กฎหมาย คຸ້ມครอง และเยียวยาเหยื่อ รวมทั้งผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม รับเรื่องราวร้องทุกข์ และให้คำปรึกษาทางกฎหมาย แก่ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ แทนหน่วยงานต่าง ๆ ที่ไม่มีสำนักงานในระดับจังหวัด

- นอกจากจะต้องทำหน้าที่แทนหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีภารกิจ และบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างหลากหลายแล้ว ยุติธรรมจังหวัด ยังจะต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ นอกกระทรวง และภาคส่วนอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการอำนวยความยุติธรรม เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคง ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด ศูนย์ดำรงธรรมตำบล ยุติธรรมชุมชน และอาสาสมัครในพื้นที่ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ภารกิจด้านการอำนวยความยุติธรรมในพื้นที่ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงจุด ทันเวลา

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.)

- กระทรวงยุติธรรม ตระหนักดีถึงความเดือดร้อนจำเป็นของประชาชนในพื้นที่ ในการเข้าถึงความยุติธรรม ประกอบกับการที่รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการใช้ข้อมูลระดับพื้นที่ (grass root information) มาใช้ในการกำหนดนโยบายยุติธรรม คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) จึงได้เห็นชอบให้มีการแต่งตั้ง **คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมจังหวัด (กพยจ.)** ขึ้น เพื่อเป็นกลไกใหม่ในการประสานงานด้านการอำนวยความยุติธรรมในพื้นที่ รวมทั้งส่งต่อข้อมูล ข้อเสนอแนะต่างๆ จากจังหวัด ขึ้นสู่กลไกการกำหนดนโยบายระดับประเทศ
- การสัมมนาในวันนี้ จะเป็นโอกาสสำคัญ ที่จะเป็จุดเริ่มต้นที่ทุกท่าน รวมทั้งผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในส่วนกลางของกระทรวงยุติธรรมเอง จะได้ทำความรู้จัก และเข้าใจกลไกการดำเนินงานของ กพยจ. โดยในเบื้องต้น กระทรวงยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพยช. ได้จัดทำข้อมูลบางส่วนเอาไว้แล้ว เพื่อเป็นต้นทุนในการทำงานของท่านให้ง่ายขึ้น เนื่องจากเราทราบดีว่า ท้องที่มีภารกิจมากมายอยู่แล้ว
- ข้อมูลจากการระดมความคิดเห็นของทุกท่าน ในการสัมมนาครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสำคัญ ที่กระทรวงยุติธรรม จะได้นำไปพัฒนาทิศทาง และระบบการทำงานของ กพยจ. ในส่วนของการดำเนินการในส่วนกลาง คือ การรับข้อร้องเรียน ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากพื้นที่ กลับมาสู่กลไกการกำหนดนโยบายระดับประเทศ เพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของกระทรวงยุติธรรม และยุทธศาสตร์ชาติอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ผมขอขอบคุณทุกท่านที่ได้เสียสละเวลามาร่วมการประชุมครั้งนี้ และขอให้การสัมมนาทั้ง ๓ วันนี้ เป็นช่วงเวลาที่คุ้มค่า ในการพัฒนางาน กพยจ. เพื่อให้เป็นความหวังใหม่ในการผลักดันการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม และยุทธศาสตร์ชาติสู่ความสำเร็จต่อไป

ขอบคุณครับ